

Osteoartritida u koní

Osteoartritida, také označovaná jako **artróza**, je degenerativní stav kloubní chrupavky, jejíž typickým projevem je chronické kulhání. Je to primární příčina odchodu do důchodu u sportovních koní a koní pro rekreační ježdění, protože léze způsobené artrózou jsou nevratné. Nicméně řada postupů léčby může pomoci zvládnout tento stav a udržet koně v komfortu a práci. Ve článku níže najdete bližší informace jak o onemocnění, tak o možných přístupech k léčbě. Výzkum vyvíjí nové terapie nazvané regenerační medicína – tyto mohou být dostupné v nadcházejících letech.

matu, nebo infekce mohou vyvolat zánětlivé změny, které podpoří časný rozvoj osteoartrózy. První známky lze pozorovat ve vrstvě chrupavky, která leží přímo na kosti tvořící kloub. Zánět může oddělit **fragmenty chrupavky** a uvolnit je do synoviální tekutiny. Fragmenty se skládají z kolagenu typu II a jsou tělem mylně rozpoznány jako cizí, tj. mají antigenní charakter. Imunologicky aktivní tkáň v kloubních pouzdrech reaguje s těmito předkládanými antigeny a vyvolává reakci s tvorbou protilátek, které jsou namířené proti vlastním složkám obnažené chrupavky a vedou k dalšímu jejímu poškození, což zhoršuje stav kloubu. Lze mluvit o začarovaném kruhu, protože dochází k „sebedestrukci“.

Jan vznikají degenerativní choroby kloubů?

Osteoartritida se vyskytuje u koní často, doprovází ji poškození kloubní chrupavky, remodelace kostí, které se podílejí na stavbě kloubů, a změny periartikulárních tkání. Ve většině případů jde o nevratné onemocnění způsobené opotřebením kloubů a stárnutím.

Také jiné příčiny mohou vést k artróze u koní. Silný stres, genetická a plemenná predispozice, nestabilita kloubů, poškození kloubních chrupavek v důsledku trau-

Osteochondritis Dissecans (OCD) je výsledkem defektu v osifikaci subchondrální kosti, která vede k přítomnosti fragmentů v kloubu. Je známo, že rizikovým faktorem je nevyvážená výživa v období růstu, zejména při výskytu genetických předpokladů. Klouby, které jsou nejčastěji postiženy OCD, jsou zadní spěnkové, hlezna, kolena a přední spěnkové klouby v sestupném pořadí. U velmi mladých zvířat (mladších než jeden rok) je možné zvolit konzervativní léčbu (odpočinek a protizánětlivé prostředky). Často se doporučuje chirurgické odstranění fragmentů artroskopii, které má dobrou prognózu.

EQUISTRO®

FLEXADIN UC-II®

Flexadin UC-II podporuje vývoj chrupavky a zdraví kloubů.

Je především vhodný pro koně, kteří jsou vystaveni intenzivní a pravidelné zátěži, nebo kde již nastalo poškození kloubů. Je potvrzeno srovnávací studií, že zlepšuje flexibilitu, mobilitu a fyzickou aktivitu koní. Podává se jednou denně.

- **UC-II** je unikátní kolagenová složka, která interaguje s trávicím systémem a podporuje integritu kloubu.
- **MSM** (metylsulfonfylmetan) je sloučenina s biologicky dostupnou sírou, která je součástí glykosaminoglykanů.
- **IPALIGO®** je chelátový komplex manganu, hraje klíčovou roli jako kofaktor enzymů podílejících se na syntéze kolagenních vláken.

vetoquinol
ACHIEVE MORE TOGETHER

Jak stanovit diagnózu?

Veterinární vyšetření stojícího koně může odhalit první příznaky osteoartrózy adspекcí a palpací struktur kloubu. Počáteční příznaky jsou lokálně vyšší teplota, citlivost až bolest, otoky a zvětšení některých tkání. Zduření kloubu může být způsobeno nárůstem synoviální tekutiny nebo v důsledku zesílení kloubního pouzdra.

Při vyšetření v pohybu bývá klasickým příznakem silné kulhání na začátku zátěže a na tvrdém povrchu. Podezření na artrózu lze potvrdit pomocí dalších vyšetření. Konečná diagnóza se obvykle provádí na základě rentgenových a ultrazvukových snímků, mohou být použity také MR, CT nebo scintigrafie. Rentgen kloubu s osteoartridou prokáže tvorbu nové kostní tkáně (osteofyty) zejména na okrajích kloubů.

Komplementární léčba – všichni musí táhnout stejným směrem

Jakmile byla stanovena diagnóza, je potřeba zahájit širokospektrální léčbu, jejímž základem je snížení bolestivosti, podpůrná léčba, fyzioterapie nebo cvičební program na míru, metafylaxe, aby se zabránilo dalšímu zhoršování.

Použití nesteroidních **antiflogistik** je součástí léčby zejména v akutní fázi. Tlumí zánět v kloubu a kolem něj, ulevují koni od bolesti. Jsou možné intraartikulární injekce kortikosteroidů (kortizon) pro středně až dlouhodobou inhibici zánětu a/nebo **kyseliny hyaluronové** pro regeneraci kloubní chrupavky. Tyto injekce by měly být používány střídavě, aby se zachoval jejich příznivý účinek. Vzhledem k tomu, že v průběhu artrózy je často pozorována remodelace kostí, bývá indikováno použití **bisfosfonátů**. Jejich účinek spočívá v inhibici buněk degradujících kost, přičemž chronická přestavba kosti může být zpomalena nebo dokonce zastavena. Již několik let jsou k dispozici nové **doplňkové terapie**, jako je terapie IRAP (autologní sérum), lokální protizánětlivé látky extrahované ze séra koně aplikované přímo do kloubu, terapie kmenovými buňkami je dalším výzkumným směrem nových metod.

Trénink by měl být přizpůsoben stáří a charakteru koně. Měl by mít pravidelnou zátěž, ve které by se mělo vyhnout přetěžování kloubů v ostrých zatáčkách, náhlým

mi změnami chodů nebo nadměrnou námahou. Specifické fyzioterapeutické cviky mohou přispívat k protažení částí svalů tak, aby uvolněné držení těla nezpůsobovalo další poškození zdravých kloubů protěžších končetin. Také je třeba se vyhnout dlouhým obdobím odpočinku. Důkladné zahřátí je stejně důležité jako pohyb v uvolnění po práci. Pro

práci je vhodné zvolit vhodný povrch, ani příliš měkký, ani příliš tvrdý (např. pískový dvůr s tvrdým pískem, pasiviny).

Profesionální **strouhání kopyt a podkovy** jsou nezbytností, kovář a veterinář mají spolupracovat a měnit dynamiku kloubů tak, aby se snížilo jejich zatížení během pohybu. Profylakticky se mohou přidávat látky, které **podporují kloubní metabolismus**. Nejznámějšími složkami těchto produktů jsou kyselina hyaluronová, denaturovaný kolagen, glukosamin a proteoglykany. Jsou primárně určeny k dodávání dodatečného stavebního materiálu. MSM, omega-3 mastné kyseliny a mangan mají rovněž ochranné a protizánětlivé vlastnosti.

UC-II (nativní nedenaturovaný kolagen typu II) v **Equisto Flexadin** reprezentuje další přístup v terapii. Vzhledem k tomu, že UC-II molekula je prakticky shodná s obnaženým kolagenem na povrchu kloubní chrupavkové vrstvy, lymfatická tkáň nacházející se ve stěvě začíná vyhodnocovat tuto látku jako neškodnou (orální imunotolerance). Tato informace je při změně generací lymfocytů také přenášena na ty buňky, které se nacházejí v artritickém kloubu. Výsledkem je tlumení zánětlivého procesu, které může zabránit dalšímu poškození kloubu.

Veterinární lékař navrhne individuální kombinaci výše uvedených opatření podle stupně osteoartrózy, aby zlepšil pohodu koně s ohledem na pohybový aparát, prodloužil sportovní kariéru, nebo mu nabídl komfort pro „odchod do důchodu“.

Podle ABC of equine health, Cheval Santé volně přeložila MVDr. Marie Koubková, PhD., Vetoquinol s. r. o.